

Marea victorie de lângă muntele Kahlenberg din 1683 a salvat Viena asediată de otomani și a permis expansiunea imperială spre estul continentului. Acest succes militar a marcat decisiv *Marele război turcesc* (1662-1699),¹ fiind punctul de pornire al contraofensivei creștine care va avea drept rezultat recuperarea unor întinse teritorii ale coroanei Ungariei. Declinul Înaltei Porți a fost abil speculat de forțele conduse de generalul Carol al V-lea, duce de Lorena, care a reformat o serie de succese militare culminând cu victoria zdrobitoare de la Mohács din 1688. Otomanii au fost eliminați din Ungaria, imperialii reușind în câțiva ani să dobândească controlul asupra unor teritorii semnificative în Ungaria, Transilvania și Slavonia.² Ambițiile lui Ludovic al XIV-lea vor genera o masivă diversiune în vestul Imperiului Habsburgic, trupele franceze ocupând Köln-ul în august 1688 și amenințând Casa de Austria cu războiul pe două fronturi.³ Acțiunea Franței va încetini ofensiva Ligii salvând Imperiul Otoman, ce obținea răgazul de care avea nevoie pentru a se regrupa. Sfârșitul *Marelui război turcesc* a însemnat recuperarea Ungariei care, alături de Transilvania (fără Banat) și de Slavonia, intră sub hegemonie austriacă. Podolia revine Poloniei, Dalmația și Morea Veneției, conform Tratatului de la Karlowitz din 26 ianuarie 1699 semnat exact în momentul în care ceasul indica ora 11,45 a. m., conform instrucțiunilor precise date de astrolog șefului negociatorilor turci.⁴

Parte din acest lung război, campania pentru eliberarea Budei debutează la mijlocul lui iunie 1686 când Liga Sfântă împresoară cetatea. Otomanii primesc întăriri în decursul lunii august însă Buda este cucerită la 2 septembrie 1686, după un asediu sângeros care a durat două luni și jumătate.⁵ Habsburgii au folosit toate mijloacele pentru a populariza strălucitele victorii obținute în timpul *Marelui război turcesc*. Medalistica a fost direct implicată în propaganda imperială: sârguinciosul împărat Leopold I a emis medalii pentru fiecare dintre succesele obținute în acest război, parte dintre acestea ajungând mai apoi în colecția de medalii adăpostită de Cabinetul Numismatic al Muzeului de Istorie a Transilvaniei din Cluj-Napoca. Atenția noastră s-a oprit asupra unui număr de 15 piese, un lot referitor la eliberarea Budei din anul 1686. Seria de medalii prezentate mai jos ilustrează migălos modul în care Habsburgii voiau să fie percepute aceste victorii militare de supuși, de aliați ori de dușmani.

1. Prima medalie emisă în anul 1686 în cinstea eliberării Budei este din metal comun, are diametrul D=57,9 mm, nr. inv. N 57221 și aparține colecției Esterházy (fig. 1). Gravor necunoscut.

Av.: circular: HEROVM TVMVLVS CLARO ET BVDA VDA CRVORE CÆSAREO TANDEM FVLMINE STRATA IACET/ A· 1686 ^{2-SEP}/_{23-AVG}

Fig. 1.

- 1 Serie de conflicte între Imperiul Otoman și Liga Sfântă, alcătuită din puterile europene din a doua jumătate a secolului al XVII-lea (Sfântul Scaun, Sfântul Imperiu Roman, Republica Veneția, Polonia, Rusia).
- 2 Charles W. Ingrao, *The Habsburg Monarchy 1618-1815*, Cambridge, 2000, p. 79.
- 3 Jean Bérenger, *Istoria Imperiului Habsburgilor*, București, 2000, p. 261-263.
- 4 Ch. W. Ingrao, *The Habsburg...*, p. 83.
- 5 Eric Zöllner, *Istoria Austriei de la începuturi până în prezent*, vol. I, București, 1997, p. 312.